

Wymagania edukacyjne z geografii dla klasy 7

1. Ocenie podlegają:

- Sprawdziany po zakończeniu działu.
- Kartkówki, krótkie sprawdziany z umiejętności przyrodniczych np. kierunki geograficzne, skala,
- Odpowiedzi ustne,
- Prace domowe,
- Prace dodatkowe- wykonywanie modeli, plansze, plakaty, pomoce dydaktyczne, prezentacje multimedialne,
- Udział w konkursach geograficznych lub ekologicznych,
- Obserwacja ucznia: przygotowanie do lekcji, aktywność na lekcji, praca w grupie.

2. Zasady sprawdzania osiągnięć uczniów:

- Sprawdziany zapowiadane są z tygodniowym wyprzedzeniem. Nauczyciel przeprowadza powtórkę materiału, który dany sprawdzian obejmuje i wpisuje wymagania (nacobezu) do dziennika elektronicznego.
- Uczeń nieobecny zalicza pracę nie później niż w ciągu dwóch tygodni od powrotu do szkoły i ma obowiązek zgłosić się do nauczyciela, aby uzgodnić termin jej napisania.
- Uczeń ma prawo poprawić każdą ocenę niedostateczną tylko jeden raz w terminie dwóch tygodni od jej otrzymania. Po uzyskaniu zgody nauczyciela może poprawić ocenę wyższą niż niedostateczna. Przy poprawianiu oceny obowiązuje zakres materiału, jaki obowiązywał w dniu pisania sprawdzianu. W dzienniku pozostaje wyłącznie ocena wyższa.
- Poprawa lub napisanie zaległej pracy może się odbywać na lekcji lub na zajęciach dodatkowych, w zależności od decyzji nauczyciela.
- Tryb i warunki uzyskania oceny rocznej wyższej niż przewidywana znajdują się w statucie.
- Uczeń powinien być zawsze przygotowany do zajęć z trzech ostatnich lekcji. Ma obowiązek prowadzić zeszyt przedmiotowy, zeszyt ćwiczeń, nosić potrzebne przybory i odrabiać lekcje.
- Kartkówka może obejmować trzy ostatnie różne lekcje i nie musi być zapowiedziana.
- Uczeń ma prawo trzykrotnie w ciągu semestru zgłosić nieprzygotowanie do lekcji, z zastrzeżeniem, że nie dotyczy to zapowiedzianych prac pisemnych, w tym kartkówek. Przez nieprzygotowanie rozumiemy np.: niegotowość do odpowiedzi, brak pomocy potrzebnych na lekcję, brak pracy domowej. Po wykorzystaniu limitu określonego powyżej uczeń za nieprzygotowanie otrzyma ocenę niedostateczną. W przypadku dalszego zgłaszania nieprzygotowania uczeń za każde kolejne trzykrotne nieprzygotowanie otrzyma ocenę niedostateczną.
- Brak zeszytu lub ćwiczeń jest równoznaczny z brakiem pracy domowej, jeśli była ona zadana.

- Wykonanie zadania dla chętnych i aktywność nagradzamy oceną lub plusem, zależnie od rodzaju i stopnia trudności zadania. Uczeń, który zgromadzi sześć plusów, otrzyma ocenę celującą.
- Wszystkie zaległości spowodowane nieprzygotowaniem do lekcji lub nieobecnością ucznia w szkole, ma on obowiązek uzupełnić na następną lekcję, chyba że nauczyciel ustanowi inny termin.
- Nie ocenia się ucznia negatywnie w dniu powrotu do szkoły po dłuższej (co najmniej 5 dni roboczych) usprawiedliwionej nieobecności.

3. Przeliczenie uzyskanych przez ucznia punktów z prac pisemnych na oceny:

6 (celujący) – 98% - 100%;

5 (bardzo dobry) – 90% - 97%;

4 (dobry) - 70% - 89%;

3 (dostateczny) - 50% - 69%;

2 (dopuszczający) - 31% - 49%;

1 (niedostateczny) - 0% - 30%.

4. Ogólne wymagania edukacyjne na oceny z geografii:

Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który:

- opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności wynikający z podstawy programowej;
- prowadzi samodzielną i twórczą działalność rozwijającą własne uzdolnienia;
- biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych lub praktycznych, proponuje rozwiązania nietypowe;
- potrafi kojarzyć i łączyć wiadomości z różnych dziedzin wiedzy;
- osiągnął sukcesy w konkursach przedmiotowych.

Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który:

- opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności wynikający z podstawy programowej;
- potrafi efektywnie zaplanować pracę z zespołem;
- potrafi umiejętnie podejmować decyzje, interpretować wyniki, wyszukiwać i porządkować informacje;
- zastosować umiejętności w różnych sytuacjach.

Ocenę **dobłą** otrzymuje uczeń, który:

- opanował w większości zakres wiedzy i umiejętności wynikający z podstawy programowej;
- potrafi współpracować w grupie zarówno jako lider jak i partner;

- poprawnie stosuje nabyte wiadomości, rozwiązuje samodzielnie typowe zadania teoretyczne i praktyczne;
- dzieli się wiedzą z innymi.

Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który:

- w części opanował zakres wiedzy i umiejętności wynikający z podstawy programowej;
- rozwiązuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne o średnim stopniu trudności i przy pomocy nauczyciela;
- stosuje zdobytą wiedzę do celów poznawczych i teoretycznych pod kierunkiem nauczycieli;
- potrafi współpracować w grupie.

Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:

- posiada braki w opanowaniu podstawy programowej, ale braki te nie przekreślają możliwości uzyskania przez ucznia podstawowej wiedzy z przedmiotu;
- rozumie pytania i polecenia, prosi o wyjaśnienie, słucha dyskusji;
- współpracuje w grupie, , potrafi dostosować się do decyzji grupy;
- rozwiązuje proste zadania teoretyczne i praktyczne z pomocą kolegów lub nauczyciela.

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który:

- wykazuje w wiadomościach i umiejętnościach tak duże braki, że uniemożliwiają mu one dalsze zdobywanie wiedzy w zakresie tego przedmiotu;
- nawet z pomocą nauczyciela nie jest w stanie rozwiązać zadań o podstawowym stopniu trudności;
- nie potrafi zastosować nabytych wiadomości do zadań praktycznych;
- nie rozumie poleceń i pytań;
- w wypowiedziach popełnia liczne błędy merytoryczne.

5. Szczegółowe wymagania edukacyjne i kryteria oceniania z geografii .

Wymagania edukacyjne z geografii dla klasy 7

oparte na Programie nauczania geografii w szkole podstawowej – Planeta Nowa autorstwa Ewy Marii Tuz i Barbary Dziedzic.

Nazwa działu.	Wymagania na ocenę dopuszczającą . Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną . Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą . Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą . Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą . Uczeń:
1. Środowisko przyrodn	podaje cechy położenia Polski w Europie na	omawia cechy położenia Europy i Polski,	oblicza rozciągłość południkową oraz rozciągłość	rozdziela konsekwencje położenia geograficznego	wykazuje konsekwencje rozciągłości południkowej i

<p>icze Polski</p>	<p>podstawie mapy ogólnogeograficznej,</p> <p>podaje całkowitą powierzchnię Polski,</p> <p>wymienia kraje sąsiadujące z Polską i wskazuje je na mapie ,</p> <p>wymienia najważniejsze wydarzenia,</p> <p>wyjaśnia znaczenie terminu <i>rzeźba polodowcowa (glacialna)</i>,</p> <p>wymienia formy terenu utworzone na obszarze Polski przez lądolód skandynawski,</p> <p>wymienia pasy rzeźby terenu Polski i wskazuje je na mapie,</p> <p>wymienia główne rodzaje skał ,</p> <p>wyjaśnia znaczenie terminów: <i>ciśnienie atmosferyczne , niż baryczny, wyż baryczny,</i></p>	<p>opisuje granicę między Europą a Azją ,</p> <p>odczytuje szerokość geograficzną i długość geograficzną wybranych punktów na mapie Polski i Europy,</p> <p>wskazuje na mapie przebieg granic Polski ,</p> <p>omawia proces powstawania gór,</p> <p>wymienia ruchy górotwórcze, które zachodziły w Europie i w Polsce,</p> <p>wymienia i wskazuje na mapie ogólnogeograficznej góry fałdowe, zrębowe oraz wulkaniczne w Europie i w Polsce,</p> <p>omawia zlodowacenia na obszarze Polski ,</p> <p>opisuje nizinne i górskie formy polodowcowe,</p> <p>porównuje krzywą hipsograficzną Polski i Europy,</p> <p>dokonuje</p>	<p>równoleżnikową Europy i Polski,</p> <p>opisuje dzieje Ziemi,</p> <p>wyjaśnia, jak powstał węgiel kamienny,</p> <p>charakteryzuje na podstawie map geologicznych obszar Polski na tle struktur geologicznych Europy ,</p> <p>opisuje cechy różnych typów genetycznych gór,</p> <p>przedstawia współczesne obszary występowania lodowców na Ziemi ,</p> <p>charakteryzuje działalność rzeźbotwórczą lądolodu i lodowców górskich na obszarze Polski ,</p> <p>omawia na podstawie mapy ogólnogeograficznej cechy ukształtowania powierzchni Europy i Polski,</p> <p>opisuje rozmieszczenie surowców mineralnych w Polsce na podstawie mapy</p>	<p>o oraz politycznego Polski,</p> <p>charakteryzuje jednostki geologiczne Polski,</p> <p>wskazuje na mapach Europy i Polski obszary, na których występowały ruchy górotwórcze,</p> <p>przedstawia proces powstawania lodowców,</p> <p>wykazuje pasowość rzeźby terenu Polski ,</p> <p>przedstawia czynniki kształtujące rzeźbę powierzchni Polski,</p> <p>rozpoznaje główne skały występujące na terenie Polski ,</p> <p>podaje przykłady gospodarczego wykorzystania surowców mineralnych w Polsce,</p> <p>opisuje pogodę kształtowaną przez główne masy</p>	<p>rozszerzenia równoleżnikowej Polski i Europy,</p> <p>wykazuje zależność między występowaniem ruchów górotwórczych w Europie a współczesnym ukształtowaniem powierzchni Polski,</p> <p>wykazuje zależność między występowaniem zlodowaceń w Europie a współczesnym ukształtowaniem powierzchni ,</p> <p>opisuje wpływ wydobycia surowców mineralnych na środowisko przyrodnicze,</p> <p>wykazuje wpływ zmienności pogody w Polsce na rolnictwo, transport i turystykę,</p> <p>ocenia znaczenie gospodarcze rzek i jezior w Polsce ,</p> <p>omawia na wybranych przykładach wpływ wylesiania</p>
---------------------------	---	---	--	--	---

<p>wymienia cechy klimatu morskiego i klimatu kontynentalnego,</p> <p>podaje nazwy mas powietrza napływających nad terytorium Polski,</p> <p>wymienia elementy klimatu ,</p> <p>wyjaśnia znaczenie terminu <i>średnia dobowa temperatura powietrza</i>,</p> <p>wymienia czynniki, które warunkują różnicowanie temperatury powietrza i wielkość opadów w Polsce,</p> <p>określa przeważający kierunek wiatrów w Polsce,</p> <p>wyjaśnia znaczenie terminu <i>przepływ</i>,</p> <p>wyjaśnia znaczenie terminów: <i>źródło, rzeka główna, dopływ</i>,</p>	<p>podziału surowców mineralnych,</p> <p>podaje cechy klimatu Polski ,</p> <p>podaje zróżnicowanie długości okresu wegetacyjnego w Polsce, opisuje wody powierzchniowe Europy,</p> <p>rozpoznaje typy ujść rzecznych ,</p> <p>opisuje zjawisko powodzi,</p> <p>wskazuje na mapie obszary zagrożone powodzią ,</p> <p>wskazuje na mapie Polski rozmieszczenie największych sztucznych zbiorników wodnych,</p> <p>omawia wielkość i głębokość Bałtyku,</p> <p>charakteryzuje temperaturę wód oraz zasolenie Bałtyku na tle innych mórz świata ,</p> <p>opisuje świat roślin i zwierząt Bałtyku,</p> <p>opisuje wybrane typy gleb w</p>	<p>tematycznej, omawia warunki klimatyczne w Europie,</p> <p>charakteryzuje czynniki kształtujące klimat w Polsce,</p> <p>omawia wpływ głównych mas powietrza na klimat i pogodę w Polsce,</p> <p>odczytuje wartości temperatury powietrza i wielkość opadów atmosferycznych z klimatogramów,</p> <p>wyjaśnia, jak powstają najważniejsze wiatry lokalne w Polsce,</p> <p>wyjaśnia, na czym polega asymetria dorzeczy Wisły i Odry ,</p> <p>opisuje na podstawie mapy cechy oraz walory Wisły i Odry ,</p> <p>wymienia czynniki sprzyjające powodziom w Polsce ,</p> <p>określa rolę przeciwpowodziową sztucznych</p>	<p>powietrza napływające nad teren Polski ,</p> <p>opisuje na podstawie map tematycznych rozkład temperatury powietrza oraz opadów atmosferycznych w Polsce,</p> <p>omawia ważniejsze typy jezior w Polsce,</p> <p>analizuje konsekwencje stosowania różnych metod ochrony przeciwpowodziowe,</p> <p>omawia największe powodzie w Polsce i ich skutki ,</p> <p>omawia niszczącą i budującą działalność Bałtyku,</p> <p>omawia procesy i czynniki glebotwórcze,</p> <p>opisuje typy lasów w Polsce</p> <p>opisuje unikalne na skalę światową obiekty</p>	<p>dorzeczy, regulacji koryt rzecznych, stanów wałów przeciwpowodziowych, zabudowy obszarów zalewowych i sztucznych zbiorników wodnych na wezbrania oraz występowanie i skutki powodzi w Polsce ,</p> <p>wymienia główne źródła zanieczyszczeń Morza Bałtyckiego,</p> <p>ocenia przydatność przyrodniczą i gospodarczą lasów w Polsce ,</p> <p>podaje argumenty przemawiające za koniecznością zachowania walorów dziedzictwa przyrodniczego ,</p> <p>planuje wycieczkę do parku narodowego lub rezerwatu przyrody.</p>
---	--	---	---	---

	<p><i>system rzeczny, dorzecze, zlewisko, ujście deltowe, ujście lejcowate,</i></p> <p>wskazuje na mapie główne rzeki Europy i Polski ,</p> <p>wyjaśnia znaczenie terminów: <i>powódź, dolina rzeczna, koryto rzeczne, obszar zalewowy, sztuczny zbiornik wodny, retencja naturalna ,</i></p> <p>wymienia przyczyny powodzi w Polsce,</p> <p>określa na podstawie mapy ogólnogeograficznej położenie Morza Bałtyckiego ,</p> <p>omawia linię brzegową Bałtyku,</p> <p>podaje główne cechy fizyczne Bałtyku ,</p> <p>wyjaśnia znaczenie terminów:</p>	<p>Polsce,</p> <p>omawia na podstawie danych statystycznych wskaźnik lesistości Polski,</p> <p>omawia strukturę gatunkową lasów w Polsce,</p> <p>podaje przykłady rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych i pomników przyrody na obszarze wybranego regionu</p> <p>charakteryzuje wybrane parki narodowe w Polsce.</p>	<p>zbiorników, charakteryzuje i rozpoznaje typy wybrzeży Bałtyku,</p> <p>omawia powstawanie gleby,</p> <p>wyróżnia najważniejsze cechy wybranych typów gleb na podstawie profili glebowych ,</p> <p>omawia funkcje lasów ,</p> <p>omawia przestrzenne zróżnicowanie lesistości w Polsce,</p> <p>ocenia rolę parków narodowych i innych form ochrony przyrody.</p>	<p>przyrodnicze objęte ochroną na terenie Polski.</p>	
--	--	---	---	---	--

	<p><i>gleba, czynniki glebotwórcze, poziomy glebowe,</i></p> <p>wymienia typy gleb w Polsce,</p> <p>wyjaśnia znaczenie terminu <i>lesistość,</i></p> <p>wymienia różne rodzaje lasów w Polsce,</p> <p>wymienia formy ochrony przyrody w Polsce</p> <p>wskazuje parki narodowe na mapie Polski.</p>				
<p>2. Ludność i urbanizacja w Polsce</p>	<p>wymienia nazwy państw sąsiadujących z Polską,</p> <p>wskazuje na mapie administracyjnej Polski poszczególne województwa i ich stolice,</p> <p>wyjaśnia znaczenie terminów: <i>przyrost naturalny, współczynnik przyrostu naturalnego, wyż demograficzny, niż demograficzny,</i></p>	<p>wymienia przykłady terytoriów zależnych należących do państw europejskich,</p> <p>prezentuje na podstawie danych statystycznych zmiany liczby ludności Europy i Polski po II wojnie światowej,</p> <p>omawia na podstawie wykresu przyrost naturalny w Polsce w latach 1946–2018,</p> <p>omawia</p>	<p>omawia zmiany na mapie politycznej Europy w drugiej połowie XX w.</p> <p>oblicza współczynnik przyrostu naturalnego,</p> <p>podaje przyczyny zróżnicowania przyrostu naturalnego w Europie i w Polsce,</p> <p>omawia czynniki wpływające na liczbę urodzeń w Polsce,</p> <p>porównuje udział</p>	<p>omawia podział administracyjny Polski,</p> <p>omawia na podstawie danych statystycznych uwarunkowania przyrostu naturalnego w Polsce na tle Europy,</p> <p>omawia strukturę płci i strukturę wieku ludności Polski na tle tych struktur w wybranych państwach europejskich na podstawie piramidy płci i</p>	<p>analizuje na podstawie dostępnych źródeł ekonomiczne skutki utrzymywania się niskich lub ujemnych wartości współczynnika przyrostu naturalnego w krajach Europy i Polski,</p> <p>analizuje konsekwencje starzenia się społeczeństwa europejskiego,</p> <p>analizuje skutki nierównomiernego rozmieszczenia ludności w</p>

<p>wymienia państwa o różnym współczynniku przyrostu naturalnego w Europie,</p> <p>wyjaśnia znaczenie terminów: <i>piramida płci i wieku, średnia długość trwania życia,</i></p> <p>odczytuje dane dotyczące struktury płci i wieku oraz średniej długości trwania życia w Polsce na podstawie danych statystycznych</p> <p>’</p> <p>wyjaśnia znaczenie terminu <i>gęstość zaludnienia</i> ,</p> <p>wymienia czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w Polsce ,</p> <p>wyjaśnia znaczenie terminów: <i>migracja, emigracja, imigracja, saldo migracji, przyrost rzeczywisty,</i></p>	<p>przestrzenne zróżnicowanie współczynnika przyrostu naturalnego w Polsce ,</p> <p>omawia na podstawie danych statystycznych średnią długość trwania życia Polaków na tle europejskich społeczeństw,</p> <p>wyjaśnia, czym są ekonomiczne grupy wieku,</p> <p>wyjaśnia przyczyny zróżnicowania gęstości zaludnienia w Polsce,</p> <p>omawia na podstawie mapy tematycznej przestrzenne zróżnicowanie gęstości zaludnienia w Polsce ,</p> <p>podaje najważniejsze cechy migracji wewnętrznych w Polsce</p> <p>wymienia główne przyczyny migracji zagranicznych w Polsce</p> <p>określa kierunki napływu imigrantów</p>	<p>poszczególnych grup wiekowych ludności w Polsce na podstawie danych statystycznych ,</p> <p>oblicza wskaźnik gęstości zaludnienia Polski ,</p> <p>opisuje na podstawie mapy cechy rozmieszczenia ludności w Polsce,</p> <p>opisuje skutki migracji zagranicznych w Polsce,</p> <p>porównuje przyrost rzeczywisty ludności w Polsce i w wybranych państwach Europy ,</p> <p>omawia przyczyny migracji wewnętrznych w Polsce ,</p> <p>wskazuje na mapie województw podlaskiego i zachodniopomorskiego gminy o dużym spadku liczby ludności,</p> <p>analizuje współczynnik salda migracji na przykładzie</p>	<p>wieku,</p> <p>omawia przyrodnicze i pozaprzrodnicze czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w wybranych państwach Europy i Polski,</p> <p>oblicza przyrost rzeczywisty i współczynnik przyrostu rzeczywistego w Polsce,</p> <p>charakteryzuje skutki migracji wewnętrznych w Polsce,</p> <p>wyjaśnia wpływ migracji na strukturę wieku ludności obszarów wiejskich,</p> <p>omawia przyczyny rozmieszczenia mniejszości narodowych w Polsce ,</p> <p>przedstawia strukturę wyznaniową Polaków na tle innych państw Europy,</p> <p>omawia strukturę zatrudnienia wg działów gospodarki w</p>	<p>Polsce,</p> <p>ocenia skutki migracji zagranicznych w Polsce i w Europie,</p> <p>ukazuje na wybranych przykładach wpływ procesów migracyjnych na strukturę wieku i zmiany zaludnienia obszarów wiejskich,</p> <p>omawia na podstawie dostępnych źródeł problemy mniejszości narodowych w Europie i w Polsce,</p> <p>analizuje na podstawie dostępnych źródeł skutki bezrobocia w Polsce,</p> <p>omawia na podstawie dostępnych źródeł zmiany zachodzące w procesie urbanizacji w Polsce po II wojnie światowej,</p> <p>identyfikuje na wybranych przykładach związki między rozwojem dużych miast a</p>
---	--	--	--	--

	<p><i>współczynnik przyrostu rzeczywistego,</i></p> <p>wyjaśnia znaczenie terminu <i>migracje wewnętrzne</i> ,</p> <p>wymienia przyczyny migracji wewnętrznych ,</p> <p>odczytuje dane dotyczące wielkości i kierunków emigracji z Polski ,</p> <p>wymienia główne skupiska Polonii</p> <p>wymienia mniejszości narodowe w Polsce,</p> <p>wskazuje na mapie Polski regiony zamieszkiwane przez mniejszości narodowe ,</p> <p>wyjaśnia znaczenie terminów: <i>struktura zatrudnienia, bezrobocie, stopa bezrobocia, ludność aktywna zawodowo</i> ,</p>	<p>do Polski ,</p> <p>wskazuje na mapie województw podlaskiego i zachodniopomorskiego obszary o dużym wzroście liczby ludności,</p> <p>charakteryzuje mniejszości narodowe, mniejszości etniczne i społeczności etniczne w Polsce ,</p> <p>podaje przyczyny bezrobocia w Polsce,</p> <p>porównuje wielkość bezrobocia w Polsce i innych krajach europejskich, podaje przyczyny rozwoju największych miast w Polsce,</p> <p>podaje przykłady miast o różnych funkcjach w Polsce,</p> <p>wymienia typy zespołów miejskich w Polsce i podaje ich przykłady,</p> <p>wskazuje różnice między</p>	<p>województw zachodniopomorskiego i podlaskiego,</p> <p>porównuje strukturę narodowościową ludności Polski ze strukturą narodowościową ludności w wybranych państwach europejskich ,</p> <p>określa na podstawie danych statystycznych różnice między strukturą zatrudnienia ludności w poszczególnych województwach ,</p> <p>porównuje stopę bezrobocia w wybranych krajach europejskich,</p> <p>charakteryzuje funkcje wybranych miast w Polsce ,</p> <p>omawia przyczyny rozwoju miast w Polsce,</p> <p>porównuje wskaźnik urbanizacji w Polsce i wybranych krajach Europy,</p> <p>analizuje</p>	<p>poszczególnych województwach ,</p> <p>analizuje wielkość miast w Polsce i ich rozmieszczenie wg grup wielkościowych,</p> <p>omawia pozytywne i negatywne skutki urbanizacji ,</p> <p>omawia wpływ migracji do stref podmiejskich na przekształcenie struktury demograficznej okolic Krakowa i Warszawy ,</p> <p>określa zmiany w użytkowaniu i zagospodarowaniu stref podmiejskich na przykładzie Krakowa i Warszawy .</p>	<p>zmianami w użytkowaniu i zagospodarowaniu terenu, w stylu zabudowy oraz w strukturze demograficznej w strefach podmiejskich .</p>
--	---	---	--	---	--

	<p>odczytuje z danych statystycznych wielkość zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki,</p> <p>odczytuje z mapy zróżnicowanie przestrzenne bezrobocia w Polsce i w Europie ,</p> <p>wyjaśnia znaczenie terminów: <i>miasto,</i> <i>wskaźnik urbanizacji,</i> <i>aglomeracja monocentryczna,</i> <i>aglomeracja policentryczna (konurbacja),</i></p> <p>wymienia największe miasta Polski i wskazuje je na mapie,</p> <p>wymienia funkcje miast,</p> <p>odczytuje z danych statystycznych wskaźnik urbanizacji w Polsce i w wybranych krajach Europy,</p> <p>wymienia przyczyny migracji do stref</p>	<p>aglomeracją monocentryczną a aglomeracją policentryczną</p> <p>omawia przyczyny migracji do stref podmiejskich .</p>	<p>rozmieszczenie oraz wielkość miast w Polsce ,</p> <p>omawia na podstawie map tematycznych zmiany liczby ludności w strefach podmiejskich Krakowa i Warszawy .</p>		
--	--	---	--	--	--

	<p>podmiejskich</p> <p>wymienia przyczyny wyludniania się wsi oddalonych od dużych miast.</p>				
<p>3. Rolnictwo i przemysł Polski</p>	<p>wymienia funkcje rolnictwa,</p> <p>wymienia przyczyny i pozaprzynodnicze warunki rozwoju rolnictwa w Polsce,</p> <p>wymienia na podstawie map tematycznych regiony rolnicze w Polsce,</p> <p>wyjaśnia znaczenie terminów: <i>plon, zbiór, areal</i>,</p> <p>wymienia główne uprawy w Polsce,</p> <p>wskazuje na mapie główne obszary upraw w Polsce,</p> <p>wyjaśnia znaczenie terminów: <i>chów, pogłowie</i>,</p> <p>wymienia główne</p>	<p>opisuje warunki przyrodnicze i pozaprzynodnicze rozwoju rolnictwa w Polsce,</p> <p>prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę wielkościową gospodarstw rolnych w Polsce,</p> <p>przedstawia znaczenie gospodarcze głównych upraw w Polsce,</p> <p>prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę upraw w Polsce,</p> <p>wymienia główne rejony warzywnictwa i sadownictwa w Polsce,</p> <p>przedstawia znaczenie gospodarcze produkcji zwierzęcej w Polsce,</p> <p>wymienia</p>	<p>przedstawia rolnictwo jako sektor gospodarki oraz jego rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju,</p> <p>charakteryzuje regiony rolnicze o najkorzystniejszych warunkach do produkcji rolnej w Polsce,</p> <p>przedstawia strukturę użytkowania ziemi w Polsce na tle innych krajów Europy,</p> <p>prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę chowu zwierząt gospodarskich w Polsce,</p> <p>przedstawia przemysł jako sektor gospodarki i jego rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju,</p>	<p>omawia poziom mechanizacji i chemizacji rolnictwa w Polsce,</p> <p>charakteryzuje czynniki wpływające na rozmieszczenie upraw w Polsce,</p> <p>porównuje produkcję roślinną w Polsce na tle produkcji w innych krajach Europy,</p> <p>porównuje produkcję zwierzęcą w Polsce na tle produkcji w innych krajach Europy</p> <p>omawia rozwój przemysłu w Polsce po II wojnie światowej,</p> <p>analizuje przyczyny i skutki restrukturyzacji i polskiego przemysłu,</p>	<p>przedstawia korzyści dla polskiego rolnictwa wynikające z członkostwa naszego kraju w Unii Europejskiej,</p> <p>dokonuje na podstawie danych statystycznych analizy zmian pogłowia wybranych zwierząt gospodarskich w Polsce po 2000 roku i wyjaśnia ich przyczyny</p> <p>wykazuje na podstawie dostępnych źródeł wpływ przemian politycznych i gospodarczych w Polsce po 1998 roku na zmiany struktury zatrudnienia w wybranych regionach kraju,</p> <p>analizuje na wybranych przykładach warunki przyrodnicze</p>

	<p>zwierzęta gospodarskie w Polsce,</p> <p>wskazuje na mapie obszary chowu zwierząt gospodarskich ,</p> <p>dokonuje podziału przemysłu na sekcje i działy,</p> <p>wymienia funkcje przemysłu,</p> <p>wymienia podstawowe cechy gospodarki centralnie sterowanej i gospodarki rynkowej,</p> <p>wymienia źródła energii,</p> <p>wymienia typy elektrowni ,</p> <p>wskazuje na mapie największe elektrownie w Polsce,</p> <p>wymienia główne źródła energii w województwach pomorskim i łódzkim,</p> <p>wymienia największe porty morskie w Polsce i</p>	<p>czynniki lokalizacji chowu bydła, trzody chlewnej i drobiu w Polsce ,</p> <p>omawia cechy polskiego przemysłu ,</p> <p>wymienia przyczyny zmian w strukturze przemysłu Polski ,</p> <p>omawia cechy gospodarki Polski przed 1989 rokiem i po nim,</p> <p>lokalizuje na mapie Polski elektrownie ciepłone, wodne i niekonwencjonalne,</p> <p>opisuje wielkość produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych,</p> <p>podaje przyczyny rozwoju energetyki wiatrowej i słonecznej w województwach pomorskim i łódzkim,</p> <p>opisuje na podstawie danych statystycznych wielkość</p>	<p>opisuje rozmieszczenie przemysłu w Polsce ,</p> <p>omawia strukturę zatrudnienia w konurbacji katowickiej i aglomeracji łódzkiej przed 1989 rokiem ,</p> <p>prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce na tle wybranych krajów Europy,</p> <p>wyjaśnia wpływ warunków pozaprzemysłowych na wykorzystanie OZE w województwach pomorskim i łódzkim,</p> <p>opisuje na podstawie danych statystycznych strukturę przeładunków w polskich portach morskich ,</p> <p>opisuje strukturę połowów ryb w Polsce,</p> <p>charakteryzuje wpływ poszczególnych</p>	<p>opisuje zmiany, które zaszły w strukturze produkcji po 1989 roku w konurbacji katowickiej i aglomeracji łódzkiej ,</p> <p>omawia na podstawie dostępnych źródeł zmiany zachodzące współcześnie w polskiej energetyce,</p> <p>wymienia korzyści płynące z wykorzystania źródeł odnawialnych do produkcji energii ,</p> <p>analizuje dane statystyczne dotyczące liczby farm wiatrowych w Łódzkiem i Pomorskiem ,</p> <p>określa na podstawie dostępnych źródeł uwarunkowania rozwoju gospodarki morskiej w Polsce ,</p> <p>omawia rozwój przemysłu stoczniowego</p>	<p>i pozaprzemysłowe sprzyjające produkcji energii ze źródeł odnawialnych i nieodnawialnych lub ograniczające tę produkcję oraz określa ich wpływ na rozwój energetyki ,</p> <p>przedstawia perspektywę rozwoju gospodarki morskiej w Polsce</p> <p>ustala na podstawie dostępnych źródeł, w których regionach w Polsce występuje największe zanieczyszczenie środowiska przyrodniczego .</p>
--	---	--	--	---	---

	<p>wskazuje je na mapie,</p> <p>wymienia źródła zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego</p> <p>podaje przyczyny kwaśnych opadów.</p>	<p>przeładunków w polskich portach morskich,</p> <p>omawia rodzaje zanieczyszczeń i ich źródła.</p>	<p>sektorów gospodarki na stan środowiska</p> <p>wymienia źródła zanieczyszczeń komunalnych.</p>	<p>w Polsce,</p> <p>analizuje na podstawie danych statystycznych stopień zanieczyszczenia wód śródlądowych</p> <p>omawia skutki zanieczyszczenia środowiska naturalnego.</p>	
4. Usługi w Polsce	<p>podaje przykłady różnych rodzajów usług w Polsce,</p> <p>wyjaśnia znaczenie terminu <i>komunikacja</i>,</p> <p>wyróżnia rodzaje transportu w Polsce ,</p> <p>wskazuje na mapie Polski porty morskie oraz lotnicze,</p> <p>wyróżnia rodzaje łączności,</p> <p>wyjaśnia znaczenie terminów: <i>centra logistyczne, spedycja</i></p> <p>wyjaśnia znaczenie terminów: <i>eksport, import, bilans</i></p>	<p>omawia zróżnicowanie usług w Polsce,</p> <p>omawia rodzaje transportu lądowego w Polsce ,</p> <p>omawia na podstawie map tematycznych gęstość dróg kołowych w Polsce ,</p> <p>omawia na podstawie mapy tematycznej gęstość sieci kolejowej w Polsce ,</p> <p>omawia na podstawie danych statystycznych stan morskiej floty transportowej w Polsce,</p> <p>omawia na podstawie mapy sieć autostrad i dróg ekspresowych,</p>	<p>przedstawia usługi jako sektor gospodarki oraz ich rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju,</p> <p>charakteryzuje udział poszczególnych rodzajów transportu w przewozach pasażerów i ładunków ,</p> <p>omawia ruch pasażerski w portach lotniczych Polski</p> <p>,</p> <p>podaje przyczyny nierównomiernego dostępu do środków łączności na terenie Polski,</p> <p>wymienia główne inwestycje</p>	<p>wyjaśnia przyczyny zróżnicowania sieci transportowej w Polsce,</p> <p>określa znaczenie transportu w rozwoju gospodarczym Polski,</p> <p>prezentuje na podstawie dostępnych źródeł problemy polskiego transportu wodnego i lotniczego ,</p> <p>określa znaczenie łączności w rozwoju gospodarczym Polski ,</p> <p>omawia rolę transportu morskiego w rozwoju innych działów gospodarki,</p>	<p>identyfikuje związki między przebiegiem autostrad a lokalizacją przedsiębiorstw przemysłowych oraz centrów logistycznych i handlowych na wybranym obszarze kraju,</p> <p>identyfikuje związki między transportem morskim a lokalizacją inwestycji przemysłowych i usługowych na przykładzie Trójmiasta,</p> <p>podaje przykłady sukcesów polskich firm na arenie międzynarodowej,</p> <p>ocenia na podstawie dostępnych źródeł poziom rozwoju</p>

	<p><i>handlu zagranicznego</i></p> <p>wymienia państwa będące głównymi partnerami handlowymi Polski</p> <p>wyjaśnia znaczenie terminów: <i>turystyka, walory turystyczne, infrastruktura turystyczna</i></p> <p>wymienia regiony turystyczne Polski i wskazuje je na mapie</p> <p>wymienia główne atrakcje turystyczne wybrzeża Bałtyku i Małopolski</p>	<p>wymienia towary, które dominują w polskim handlu zagranicznym,</p> <p>wymienia rodzaje usług, które rozwijają się dzięki wzrostowi ruchu turystycznego,</p> <p>omawia czynniki rozwoju turystyki ,</p> <p>wymienia polskie obiekty znajdujące się na <i>Liście światowego dziedzictwa UNESCO</i> i wskazuje je na mapie</p>	<p>przemysłowe we Wrocławiu i w jego okolicach,</p> <p>wskazuje na mapie tematycznej przykłady miejsc, w których przebieg autostrad i dróg ekspresowych sprzyja powstawaniu centrów logistycznych,</p> <p>przedstawia przyczyny niskiego salda bilansu handlu zagranicznego w Polsce,</p> <p>charakteryzuje polskie obiekty znajdujące się na <i>Liście światowego dziedzictwa UNESCO</i> ,</p> <p>charakteryzuje na przykładach walory turystyczne Polski</p> <p>wskazuje na mapie położenie głównych atrakcji wybrzeża Bałtyku i Małopolski.</p>	<p>ocenia znaczenie handlu zagranicznego dla polskiej gospodarki,</p> <p>analizuje na podstawie dostępnych źródeł wpływy z turystyki w Polsce i w wybranych krajach Europy,</p> <p>ocenia na podstawie dostępnych źródeł atrakcyjność turystyczną wybranego regionu Polski,</p> <p>analizuje dane statystyczne dotyczące ruchu turystycznego nad Morzem Bałtyckim i w Krakowie</p> <p>określa wpływ walorów przyrodniczych wybrzeża Bałtyku oraz dziedzictwa kulturowego Małopolski na rozwój turystyki na tych obszarach.</p>	<p>turystyki zagranicznej w Polsce na tle innych krajów Europy ,</p> <p>omawia na podstawie dostępnych źródeł zmiany, które zaszły w geograficznych kierunkach wymiany międzynarodowej Polski .</p>
5. Mój region i moja mała	<p>wyjaśnia znaczenie terminu <i>region</i> ,</p>	<p>charakteryzuje środowisko przyrodnicze regionu oraz określa jego</p>	<p>wyjaśnia uwarunkowania zróżnicowania środowiska przyrodniczego</p>	<p>przedstawia w dowolnej formie (np. prezentacji multimedialne</p>	<p>projektuje na podstawie wyszukanych informacji trasę wycieczki</p>

<p>ojczyzna</p>	<p>wskazuje położenie swojego regionu na mapie ogólnogeograficznej Polski,</p> <p>wymienia i wskazuje na mapie ogólnogeograficznej sąsiednie regiony,</p> <p>wymienia najważniejsze walory przyrodnicze regionu ,</p> <p>wyjaśnia znaczenie terminu <i>mała ojczyzna</i> ,</p> <p>wskazuje na mapie ogólnogeograficznej Polski, na mapie topograficznej lub na planie miasta obszar małej ojczyzny,</p> <p>przedstawia źródła informacji o małej ojczyźnie ,</p> <p>wymienia walory środowiska geograficznego o małej ojczyzny.</p>	<p>główne cechy na podstawie map tematycznych ,</p> <p>rozpoznaje skały występujące w regionie miejsca zamieszkania ,</p> <p>wyróżnia najważniejsze cechy gospodarki regionu na podstawie danych statystycznych i map tematycznych,</p> <p>określa obszar utożsamiany z własną małą ojczyzną jako symboliczną przestrzeń w wymiarze lokalnym,</p> <p>rozpoznaje w terenie obiekty charakterystyczne dla małej ojczyzny i decydujące o jej atrakcyjności</p>	<p>w swoim regionie ,</p> <p>analizuje genezę rzeźby terenu swojego regionu,</p> <p>prezentuje główne cechy struktury demograficznej regionu,</p> <p>prezentuje główne cechy gospodarki regionu,</p> <p>opisuje walory środowiska geograficznego małej ojczyzny ,</p> <p>omawia historię małej ojczyzny na podstawie dostępnych źródeł.</p>	<p>j, plakatu, wystawy fotograficznej) przyrodnicze i kulturowe walory swojego regionu,</p> <p>prezentuje na podstawie informacji wyszukanych w różnych źródłach i w dowolnej formie (np. prezentacji multimedialnej, plakatu, wystawy fotograficznej) atrakcyjność osadniczą oraz gospodarczą małej ojczyzny jako miejsca zamieszkania i rozwoju określonej działalności gospodarczej.</p>	<p>krajoznawczej po własnym regionie ,</p> <p>wyказuje na podstawie obserwacji terenowych przeprowadzonych w wybranym miejscu własnego regionu zależności między elementami środowiska geograficznego,</p> <p>planuje wycieczkę po swojej małej ojczyźnie,</p> <p>projektuje na podstawie własnych obserwacji terenowych działania służące zachowaniu walorów środowiska geograficznego (przyrodniczego i kulturowego) oraz poprawie warunków życia lokalnej społeczności</p> <p>podaje przykłady osiągnięć Polaków w różnych dziedzinach życia społeczno-gospodarczego na arenie międzynarodowej</p>
------------------------	---	---	---	---	---

					ej.
--	--	--	--	--	-----